

FÉNYÉRZÉK - SZEMÉLYES

SAVARIA MÚZEUM

2017. május 18. – december 21.

A „Fényérzék – Személyes” időszak kiállítás az 1860-as évek elején alapított, s egy évszázadon keresztül Szombathelyen működő, számos nemzetközi díjjal kitüntetett Knebel család – id. Knebel Ferenc, ifj. Knebel Ferenc, Knebel Jenő és Knebel Terézia – fényképészműhelyének hagyatékából, az Európa több pontján elismerést szerzett fotóművész, Farkas Géza felvételeiből, illetve további neves 19–20. századi szombathelyi fotográfusok műveiből ad válogatást. A páratlanul részletgazdag fotográfiák megelevenítik a városban élő polgárok mindennapjait, kirajzolják a tér, tárgyak, testek, érzelmek összetett rendszerét, az anyagi kultúra, életmód, szabadidő, sport, divat, vallás, rítus komplex miliójét. Ugyanakkor megvilágítják a megyeszékhelyen zajló társadalmi, politikai és kulturális mozgalmakat, a polgárság intellektuális, művészeti aktivitását. Képi világukon keresztül a magánszféra intim dimenziója, a szereplők érzelmei, a tekintetekben rögzült egyszemélyes titkok is felsejlenek. A vizualitás mezejében megjelennek az élet legegyszerűbb, leghétköznapibb pillanatai, egyedi mozaikdarabok a világról, amelyeket – naplók, levelezéseken, visszaemlékezéseken alapuló – személyes narratíva, életrajzok, mikrotörténetek tesznek még élesebbé. A tárlat több mint 400 fotográfián keresztül mutatja be Szombathely csaknem száz évet átfogó – az 1860-as évektől az 1960-as évekig ívelő – történelmét. Mindezt. Személyesen.

SZEMÉLYES

FÉNY
ÉR
ZÉK

Vándorló roma család Szombathely város határában,
1904. október 17. (Fotó: *Vizmathy Géza*)

A mezőszegedi Szegedy család parkbéli humoreszkje,
1900-as évek eleje. Végtagokkal a kamera felé Szegedy György,
bal szélén Szegedy Györgyné, jobb szélén Szegedy Georgina,
édesapja mögött Szegedy Erzsébet (Fotó: *Ismeretlen*)

Czibók Károly szerelőműhelye, 1920-as évek
(Fotó: *Haber Chajim Henrik*)

A Magyar Nők Szent Korona Szövetsége szombathelyi csoportjának
divattörténeti élőkép-bemutatója. Mária Terézia szerepében
dr. Varasdy Sándorné gróf Zichy Henrietta, 1928 (Fotó: *Knebel Jenő*)

FOTÓ/SZINTÉZIS

FÉNY
ÉR
ZÉK

FÉNYÉRZÉK - FOTÓ/SZINTÉZIS

SZOMBATHELYI KÉPTÁR

2017. június 1. – szeptember 24.

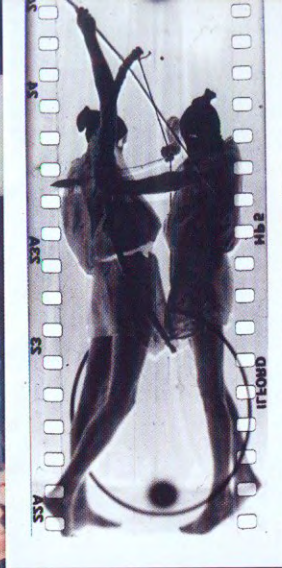
A kiállításon bemutatott alkotások azt a folyamatot érzékeltetik, miképpen veszi át a képzőművészettől a fotográfia a megőrkítés szerepét. A tárlat a két művészeti ág közötti párhuzamokra és azokra az egyéniségekre fókuszál, akik mind a képzőművészetben, mind a fotográfiában kiemelkedőt alkottak (pl. Knébel Terézia), mindemellett a fényképészet technikai fejlődéséről is képet ad (dagerrotípiák, színezett sópapírok, chromotípiák). A mintegy 100 művész közel 300 alkotását felvonultató kiállításon néhány kiváló, két világháború közötti fotóművész (Szöllősy Kálmán, Gönci Sándor, Kálmán Kata, Pécsi József stb.) munkáin kívül a világhírű Marton Ervin egy nagyobb kollekcója szerepel.

A Fotó/Szintézis című kiállítás első részében a portré fejlődését mutatjuk be a kezdeti miniatűröktől, árnyképektől egészen a mai szelfikig. Külön figyelmet szentelünk a helyi kortárs fotóművészeknek és azoknak a képzőművészeknek, akiknek munkái fotográfiai utalásokat tartalmaznak. A kiállítás második része a festészet és a fotográfia kölcsönhatásával foglalkozik. A képző- és iparművészeti alkotásokhoz fotográfiai analógiákat társítottunk, illetve olyan fotókat válogattunk, amelyeket képzőművészeti alkotások, stílusok ihlettek. A dokumentarista és piktoralista (festői) fotográfiák mellett olyan avantgárd alkotások is megtekinthetők, amelyek a technikai hibákat kreatívan felhasználva születtek. Míg a képzőművészeti válogatás – a biedermeiertől a fotorealizmusig – a stílusok sokszínűségének lenyomata.

A kiállításon bemutatott műveket a Szombathelyi Képtár közel tízezer darabos képző- és iparművészeti gyűjteményén kívül a Savaria Múzeum és a Smidt Múzeum műtárgyai közül válogattuk.

Nyári István: Csirkeragu 81 végén; vászon, akril, tempera

Gémes Péter:
Herakleitosz-tanulmány,
1989; *foto*

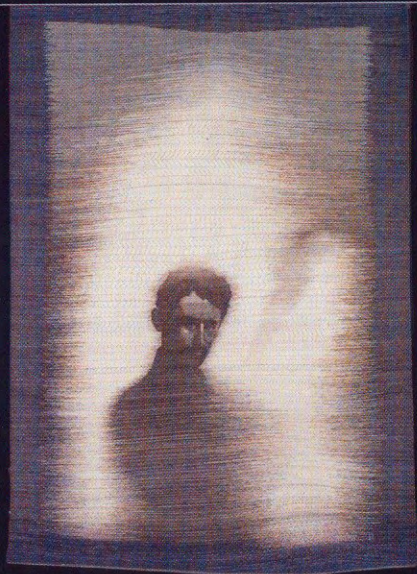
Schmal Károly: Két síkon; *foto*

Baranyay András: Kéz, 1985.;
papír ofszet

Marton Ervin: Kettős önarckép,
1945 k.; *foto*

Hauser Beáta:
Petőfi 2001; *gobelin*

FÉNYÉRZÉK-IDŐ-KÉP

ISEUM SAVARIENSE

2017. augusztus 24. – december 21.

Egyiptom, Szíria és a szombathelyi Romkert. Vajon mi köti össze a múlt emlékeiben annyira gazdag három lelőhelyet? Talán a sorsuk! 1960-ban soha nem látott természetalakító munka kezdődött a Nílus mentén. Az asszuáni nagy gát és a Nasszer-tó építése azonban megpecsételte a már évtizedek óta vízben álló ókori műemlékek sorsát. A szétfűrészelt Abu-Szimbel és az áthelyezett philae-i Isis-szentély látszólag megmenekült, de sok száz feltáratlan óegyiptomi vagy kopt lelőhely a Nílus martalékává vált. Az 1964-ben Egyiptomban járt Szentlélek Tihamér fotói a nagy építkezés alatti állapotokat őrizték meg számunkra. Öt évtizeddel később az őrjöngő Iszlám Állam megvadult harcosai példátlan pusztításba kezdtek a szíriai Palmyrában. Felrobbantották, szétverték a turistamilliók által csodált római kori építményeket. Alig járt jobban a keresztlovagok vára, Krak de Chevalier. Az eszement pusztítás képei bejárták a világhálót, most az „eredeti” képek előtt szörnyülködhetünk. Az egykori Savaria császári palotájának még megmaradt mozaikját nem árasztották el, nem robbantották föl fanatikusok. Elvégezte mindezt az idő, az emberi felelőtlenség. Pedig a jó példa ott lett volna előttünk: az 1940-es évek elején a tudós pap, Géfin Gyula irányításával hatalmas munka folyt a világhírűvé vált emlékek megmentéséért – ahogy erről a kiállításon látható, az 1937-ben kezdett feltárást és a későbbi munkákat is megőrkítő fényképek tanúskodnak. Most megint van egy kis esély: megmenteni az 1700 éves emlékeket a teljes pusztulástól!

FÉNY
ÉR
ZÉK

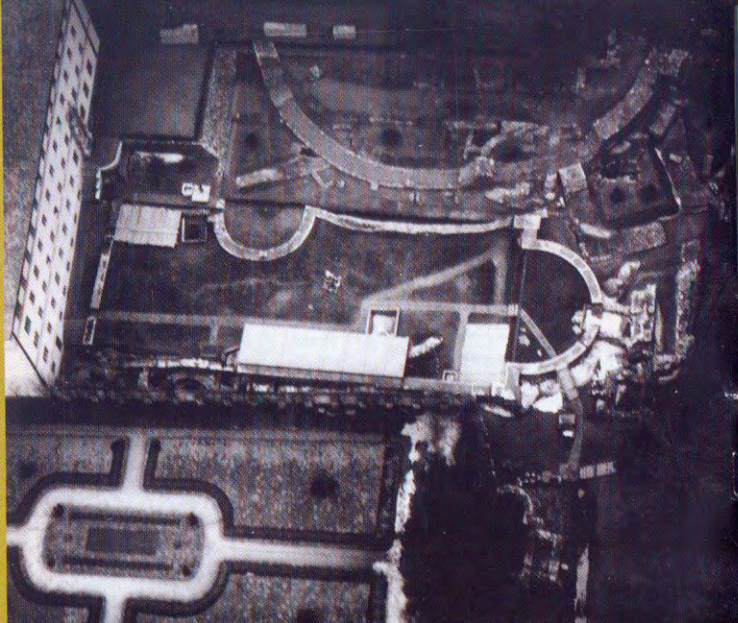
IDŐ-KÉP

Géfin Gyula a Romkertben, a Karoling-kori várfal mellett 1938-41; *Géfin Gyula hagyatéka, a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár gyűjteményéből*

A császár/helytartói palota fogadótermének mozaik-részlete az előkerüléskor, 1938-41; *Géfin Gyula hagyatéka, a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár gyűjteményéből*

Légifotó a Romkertről 1938-41; *Géfin Gyula hagyatéka, a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár gyűjteményéből*

A császár/helytartói palota fogadótermének mozaik-részlete a helyreállítás után, 1938-41; *Géfin Gyula hagyatéka, a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár gyűjteményéből*

FÉNYÉRZÉK - KÉP-ÁTMENETEK

VASI SKANZEN

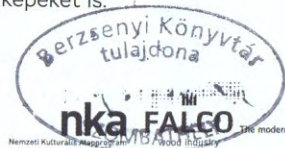
2017. június 24. - november 5.

Amikor a családfő a 20. század elején Amerikába hajózott, hogy fiának, két lányának és feleségének jobb jövőt biztosíthasson, akkor a honvágyát fényképpel csillapította. Felesége és a gyerekek egy szombathelyi fotós műhelyében fényképeztették magukat, majd a képhez az apa egy chicagói fényképpel odamontiroztatta magát: így egyesítette a családot.

Ilyen és hasonló többletjelentéssel ruháztak fel egyes fotográfiákat a hagyományos falusi közösségek tagjai a fénykép 20. század eleji általánosabb elterjedésével egy időben, szinte nyomban azután, hogy megismerkedtek vele. A betegségből meggyógyult gyermek képe hálafelirattal fogadalmi kép lesz, így helyezik el a máriacelli bazilikában; az Amerikából kapott ruhákban pózoló falubeliek közös fényképpel „igazolják”, hogy viselik a tengerentúlról kapott adományokat. Még inkább jellemző, hogy az emberélet fordulóit, az átmenet rítusait örökítették meg az első fényképeken, hiszen ezek jelentették – jelentik ma is – az egyéni életút nagy eseményeit. A születés/keresztelés/paszita, az esküvő/lakodalom, valamint a halál/temetés/tor vagy az elsőáldozás, a konfirmáció, a sorozás, azaz a regruta lét, meg a többiek mind az életállapotban történő változást jelentették. A fotográfia ezek egy-egy pillanatát rögzítette. Kép-átmenetek születtek. Mindezekre Vas vármegyei példákat mutatunk, tehát mai vasiakat és a határon túli településeken, Burgenlandban és Szlovéniában gyűjtött fényképeket is.

KÉP-ÁTMENETEK

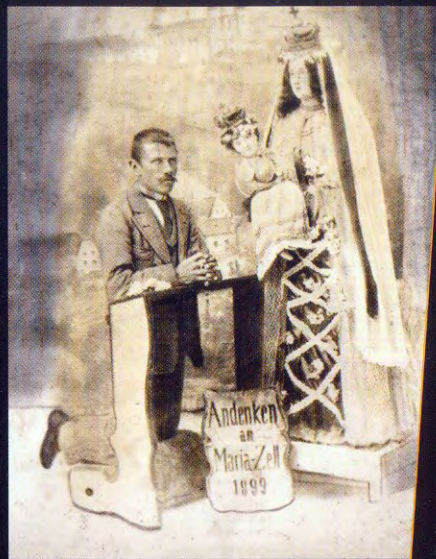
FÉNY
ÉR
ZÉK

Nemzeti Kulturális Program az 18. századig
The modern way of living.

Alsóóri (ma: Unterwart, Ausztria) legények regruta-fotója, miután 1917-ben a sorozáson alkalmasnak bizonyultak

Jáki férfi máriacelli emlékfotója, 1899

„Családegyesítés” Chicagóban összemontírozott fényképen: az itthoni képhez az apát Amerikában fényképezték és retusálták össze a családjával

A szalafői szereken át halad a gyászmenet a temetőbe az 1970-es években